

STRATEGI
PROGRAM
▶ **PLAN**
POLICY
RIKTLINJER
REGLER

LEDNINGSPLAN FÖR EXTRAORDINÄRA HÄNDELSE 2023-2027

HÖGANÄS
KOMMUN

Fastställt av: Kommunfullmäktige

Datum: 2023-11-06

För revidering ansvarar: Kommunstyrelsen

För eventuell uppföljning och tidplan ansvarar: Kommunstyrelsens
kommunledningskontor

Dokumentet gäller för: Höganäs kommun

Dokumentet gäller till och med: 2027

Innehåll

1	Inledning	4
1.1	Definition extraordinär händelse.....	4
1.2	Syfte	4
2	Mål och uppgifter	5
2.1	Övergripande mål för den kommunala beredskapen.....	5
2.2	Verksamhetsmål vid extraordinära händelser.....	5
3	Beslutsbefogenhet.....	6
4	Principer vid krishantering	7
5	Organisatorisk styrning.....	8
	Förvaltningsnivå	8
	Kommunledningsnivå	8
	Inriktning-och samordningsfunktion	9
	Politisk nivå/krisledningsnämnd	9
	Geografiskt områdesansvar	10
	Kommunens resurser	10
6	Uppstart av krisledningsorganisationen	11
	Omfall	11
7	Kriskommunikation	12
8	Ledningsplatser	14
9	Höjd beredskap.....	14
10	Avveckling och utvärdering	14

1 INLEDNING

Kommunen har, enligt Lag (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (LEH), en skyldighet att vid varje ny mandatperiod ta fram en uppdaterad plan för hur ledning, samverkan och kommunikation till allmänheten ska fungera under en extraordinär händelse och höjd beredskap. Plan för extraordinära händelser utgör ett övergripande styrdokument för hur kommunen ska organisera och bedriva krisarbete och ledningsarbetet vid en samhällsstörning, extraordinär händelse samt under höjd beredskap då ordinarie ledningsstrukturer behöver anpassas så att nödvändig krisledning kan uppnås. Planen är också avsedd att kunna användas då kommunens samverkande resurser behöver utnyttjas utan att krisledningsnämnden trätt i funktion. Kommunens förvaltningar upprättar egna beredskapsplaner som följer denna plans intentioner. Kommunstyrelse och respektive nämnd ska genomföra risk- och sårbarhetsanalyser (RSA) minst en gång per mandatperiod och inom den processen även vidta åtgärder för brister som identifieras. Dessa framgår i RSA-analysen. Utifrån RSA-analysen och dess identifierade brister bedrivs övning och utveckling av rutiner samt metoder för att skapa en robust verksamhet.

1.1 DEFINITION EXTRAORDINÄR HÄNDELSE

Med extraordinär händelse avses en sådan händelse som avviker från det normala, innebär en allvarlig störning eller överhängande risk för en allvarlig störning i viktiga samhällsfunktioner och kräver skyndsamma insatser av en kommun.

Typiskt sett innebär en extraordinär händelse fara eller direkt påverkan för liv, hälsa, miljö eller annan omfattande materiell skada. Den kan kräva engagemang och insatser från flera av kommunens förvaltningar, vilket innebär behov av ledning och samordning.

Med planen finns också ett reglemente som krisledningsnämnden som beslutas av kommunfullmäktige.

1.2 SYFTE

Syftet med ledningsplanen är att utifrån Höganäs kommuns förhållanden säkerställa ledningsförmågan och vidta de åtgärder som är nödvändiga, när kommunen måste övergå i en anpassad organisation vid extraordinära händelser och samhällsstörningar.

2 MÅL OCH UPPGIFTER

2.1 ÖVERGRIPANDE MÅL FÖR DEN KOMMUNALA BEREDSKAPEN

- Kommunen ska ha förberedd krisledningsorganisation som snabbt kan träda i funktion för att samordna kommunens insatser för att begränsa konsekvenserna och lindra effekterna av en extraordinär händelse.
- Genom sitt geografiska områdesansvar ska kommunen verka för att:
 - olika aktörer i kommunen samverkar och uppnår samordning i planerings- och förberedelsearbetet för extraordinära händelser
 - de krishanteringsåtgärder som vidtas av olika aktörer under en extraordinär händelse samordnas
 - informationen till allmänheten under en extraordinär händelse samordnas
- Kommunen ska upprätthålla kommunal samhällsviktig verksamhet samt verka för att de viktigaste samhällsfunktionerna i det geografiska området upprätthålls.
- Kommunens ledningsorganisation ska ha förmågan att utifrån risker kunna utöva ledning och samordning i kommunen med uthållighet över tid.
- Kommunen ska ha en väl anpassad förmåga till effektiv kommunikation till kommunens invånare.
- Kommunen ska verka för enhetliga beredskapsförberedelser. Dessa ska genomsyras av ett högt säkerhetstänkande i fred och vid höjd beredskap.
- Kommunen ska i största möjliga utsträckning fungera enligt sin ordinarie organisation.

2.2 VERKSAMHETSMÅL VID EXTRAORDINÄRA HÄNDELSER

- För central ledning, kommunikation och för enskilda nämnder/förvaltningar ska finnas planer, riktlinjer samt aktuella och prövade rutiner att ta i bruk i händelse av en samhällsstörning eller extraordinär händelse så kommunen kan fungera väl och samverka under så väl kriser som vid höjd beredskap.
- Krisledningsnämnden och stabsgruppen eller delar av dessa ska kunna inställa sig för tjänstgöring snarast möjligt.
- Kommunens servicecenter ska kunna inställa sig för tjänstgöring snarast möjligt.
- Kommunens kommunikationsorganisation ska vid behov snabbt kunna förstärkas.
- När beslut fattats om att krisledningsnämnden ska träda i funktion, ska information om detta gå ut internt och externt.

3 BESLUTSBEOFGENHET

För att denna plan ska träda i kraft krävs att situationen/händelsen är av sådan art att samordning av kommunens samlade resurser måste ske och att det är brådskande.

Med detta dokument delegerar kommunfullmäktige till krisledningsnämnden sin egen beslutsbefogenhet beträffande frågor som enligt kommunallagen kan delegeras, samt styrelsers och nämnders beslutsbefogenhet, inklusive sådan rätt som normalt ankommer på specialnämnd genom speciallagstiftning. Frågor av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt för kommunen kan inte delegeras.

Krisledningsnämnden får fatta beslut om att överta hela eller delar av verksamhetsområden från övriga nämnder i kommunen i den utsträckning som är nödvändig med hänsyn till den extraordinära händelsens art och omfattning. Övertagandet av verksamhetsansvaret enligt ovanstående inskränker sig till det som oundgängligt erfordras för att komma till rätta med situationen och avser bara de beslutsbefogenheter som är nödvändiga för att hantera situationen.

Denna beslutsbefogenhet är anpassad efter kommunallagens 6 kapitel, paragraf 36, om brådskande beslut.

Ordföranden i krisledningsnämnden bedömer när en extraordinär händelse medför att nämnden ska träda i funktion och beslutar i sådana fall om så ska ske. Ordföranden får också besluta på nämndens vägnar i ärenden som är så brådskande att nämndens avgörande inte kan avvaktas. Vid läge då ordföranden är förhindrad att närvara, äger 1:e vice ordföranden motsvarande befogenhet. Vid förfall för 1:e vice ordföranden äger ordinarie ledamot av kommunstyrelsens arbetsutskott motsvarande befogenhet i ordning efter levnadsålder. Bemyndigandet sträcker sig till beslut som inte kan vänta och som måste fattas omedelbart.

Inledningsvis har krisledningsnämnden ovanstående beslutsbefogenhet under den tid som erfordras så länge en händelse utvecklas, **dock högst under 14 dagar**. Beslutsbefogenhet om återgång till normal organisation har nämnden själv eller kommunfullmäktige. Övergång till normal beslutsordning ska ske så snart situationen medger detta.

Anmälan om fattade beslut ska göras till normal beslutsinstans så fort som möjligt. De beslut som fattas av krisledningsnämnden måste uppfylla de formella kraven i kommunallagen vad gäller till exempel beslutsrätt, förande av protokoll, justering och tillkännagivande. Delegationsbeslut ska anmälas till den som delegerat beslutsrätten.

4 PRINCIPER VID KRISHANTERING

- **Ansvarsprincipen:** Den som har ansvar för en verksamhet under normala förhållanden har motsvarande ansvar vid samhällsstörningar och extraordinära händelser.
- **Likhetsprincipen:** En organisation ska så långt som möjligt arbeta så som det görs under normala förhållanden.
- **Närhetsprincipen:** Närhetsprincipen innebär att en samhällsstörning och en extraordinär händelse ska hanteras där den inträffar och av dem som är närmast berörda och ansvariga.
- **Samverkansprincipen:** De aktörer som berörs av en samhällsstörning/extraordinär händelse ska samverka med varandra för att säkerställa god samordning och effektivt resursutnyttjande.
- **Handlingsprincipen:** Aktörerna ska agera proaktivt och vidta nödvändiga åtgärder även i osäkra situationer med brist på information.

5 ORGANISATORISK STYRNING

Nedan beskrivs de tre nivåer av organisation och ledning av krishantering som kommunen tillämpar. Det bör dock understrykas att samhällsstörningens karaktär och grad av påverkan på kommunens verksamhet och geografiska område även påverkar hur respektive nivåns organisation utformas.

Övergången från förvaltningsnivå till kommunledningsnivå är många gånger flytande under en händelse som växer fram, förvärras eller pågår under lång tid.

Övergång från kommunledningsnivå till politisk nivå är tydligare då det föregås av ett formellt beslut om att aktivera krisledningsnämnden.

De tre organisations- och ledningsnivåerna är:

- **Förvaltningsnivå:** krishantering med krisledning på förvaltningsnivå
- **Kommunledningsnivå:** krishantering med central krisledning på kommunledningens tjänstepersonsnivå
- **Politisk nivå:** krishantering vid extraordinär händelse med krisledningsnämnd på politisk nivå.

FÖRVALTNINGSNIVÅ

Kommunen strävar efter att bedriva en robust verksamhet som kan motstå och hantera samhällsstörningar som riskerar att allvarligt påverka kommunens verksamhet och geografiska område. Samhällsstörningar inträffar många gånger initialt inom en förvaltningsansvarsområde, men kan utvecklas till att beröra fler förvaltningar.

På förvaltningsnivå är det respektive förvaltningschef som har det övergripande ansvaret för att förebygga och hantera samhällsstörningar inom ramen för ansvarsområdet och därmed även för att upprätta egna planer för hur verksamheten ska upprätthållas under ordinarie och störda förhållanden, s k kontinuitetsplanering. I enlighet med ansvars-, närhets- och likhetsprincipen ska därför krisledning och krishantering på förvaltningsnivå kunna bedrivas. För detta arbete har förvaltningschef ansvar för att organisera krisledningsorganisation enligt kommunens styrdokument, upprätthålla förmåga genom utbildning samt övning.

KOMMUNLEDNINGSNIVÅ

Den centrala krisledningsorganisationen (krisledningsstab) är utformad så att största möjliga flexibilitet och effektivitet kan uppnås.

Krisledningsstaben ska hela tiden anpassas efter aktuell samhällsstörnings karaktär samt påverkan på den kommunala verksamheten och det geografiska området.

De grundläggande principerna; ansvars-, närhets- och likhetsprincipen tillämpas som grund. Händelser som påverkar den kommunala verksamheten ska i första hand kunna hanteras i linjen av den del av verksamheten som har ansvaret och i andra hand ska kommunen aktivera de olika krisledningsnivåerna vid de händelser som väcker behov av detta.

Kommunledningens centrala krisledningsorganisation leds av kommunchef eller av denne utsedd stabschef.

Den inträffade händelsens förutsättningar avgör vilka delar av den centrala krisledningsorganisation som behöver aktiveras. Den centrala krisledningen ska kunna bedriva krishantering samtidigt, men många händelser kan hanteras med vissa funktioner aktiverade.

Staben består av tjänstepersoner från kommunens koncernledning samt beredskapssamordnare och utsedd sekreterare.

Övrig intern och extern expertis samt stödfunktioner kallas in vid behov.

Ersättare ska finnas till varje tjänsteperson för en robust och uthållig stab. Vid avlösning tjänstgör avgående och tillträdande personal samtidigt under en period för att möjliggöra överlämning. Den avgående personalen ansvarar dels för att kartor, tabeller och dagböcker är uppdaterade, dels för att i en genomgång ta upp läget i stort, fattade beslut och förestående åtgärder och förväntad utveckling.

Vid extraordinär händelse bereder staben ärenden för beslut till krisledningsnämnden och verkställer de beslut som krisledningsnämnden har fattat.

INRIKTNING-OCH SAMORDNINGSFUNKTION

Inriktning- och samordningsfunktion (ISF) har till uppgift att på kommunchefens uppdrag inrikta och samordna de åtgärder som kommunledningen och kommunens förvaltningar behöver vidta. ISF tar inte över något ansvar eller beslutsmandat från kommunens chefer utan har i uppgift att se till att nödvändig ledning och samordning av de olika förvaltningarnas och övriga aktörers arbete bedrivs på effektivaste sätt.

En utpekad inriktnings- och samordningskontakt (ISK) bedriver arbetet med att samverka, samordna och kontakta andra aktörer. ISK ska ha kunskap att dela och upprätta lägesbilder, god kännedom om kommunens beredskapsarbete, god kännedom om kontaktvägar samt god kännedom om system som används för att dela information med andra aktörer.

POLITISK NIVÅ/KRISLEDNINGSNÄMND

Kommunens krisledningsnämnd kan träda i funktion vid en extraordinär händelse. Nämndens ordförande avgör när en sådan händelse föreligger samt när nämnden ska inkallas. För krisledningsnämnden i Höganäs kommun har ett särskilt reglemente fastställts av kommunfullmäktige. Krisledningsnämnden ska bara hantera extraordinära händelser i fredstid och har således ingen uppgift att fullgöra under höjd beredskap. Under sådana förhållanden ligger ledningsansvaret på kommunstyrelsen enligt vad som sägs i 3 kap. 2 § lagen om extraordinära händelser (LEH)

Den ledningsorganisation som träder i kraft utgörs av kommunstyrelsens arbetsutskott, som bemyndigas att fatta alla erforderliga beslut, inkluderande även sådana som vid normala förhållanden ankommer på annan nämnd.

Nämnden utgör en strategisk ledning och ger stabsgruppen arbetsuppgifter och nämnden kan till exempel besluta om frågor som handlar om stora ekonomiska värden, miljövärden eller störningar i samhällsviktig verksamhet.

GEOGRAFISKT OMRÅDESANSVAR

Enligt gällande lagstiftning har Höganäs kommun ett geografiskt områdesansvar på lokal nivå som innebär att kommunen vid extraordinära händelser i fredstid ska verka för att:

- Olika aktörer i kommunen samverkar och uppnår samordning i planerings- och förberedelsearbetet
- De krishanteringsåtgärder som vidtas av olika aktörer samordnas, samt att
- Informationen till allmänheten samordnas.

Med olika aktörer menas såväl offentliga som privata aktörer samt aktörer inom det civila samhället vars insatser kan komma att omfattas av aktörsgemensamma överenskommelser om inriktning och samordning i den aktuella händelsen. Detta innebär dock inte att kommunen tar över andra aktörers eget ansvar att hantera en samhällsstörning som påverkar deras verksamheter.

Vidare ska även kommunen under en extraordinär händelse:

- Kunna stå värd för en inriktnings- och samordningsfunktion (ISF) på lokal nivå, i syfte att verka för samordning av olika aktörers åtgärder.
- Ta initiativ till att en samlad lägesbild tas fram.
- Ha förmågan att ge Länsstyrelsen i Skåne län en samlad rapport om läget i kommunen.
- Ha förmågan att ta emot och dela information med berörda aktörer med stöd av den teknik som tillämpas nationellt för samverkan och ledning i kris.

I kommunen finns en frivillig resursgrupp (FRG) som kan bistå vid en extraordinär händelse. FRG kan till exempel hjälpa till med evakueringar, kommunikation, administration och andra praktiska uppgifter. FRG kan också bemanna kommunens trygghetspunkter.

Kommunens krisstödsgrupp, POSOM, finns också att tillgå.

KOMMUNENS RESURSER

Kommunens – inklusive de kommunala bolagens – samlade resurser ska kunna disponeras vid extraordinära händelser och samhällsstörningar.

6 UPPSTART AV KRISLEDNINGSORGANISATIONEN

Vid en extraordinär händelse i kommunen måste ledningsarbetet starta snabbt och på ett strukturerat sätt. Det inledande arbetet ska vara planerat och övat.

Kommunen har flera olika larmmottagare beroende på hur samhällsstörningen/extraordinära händelsen kommer till kännedom:

- TIB- tjänsteman i beredskap. Kommunen har avtal med RSNV, Räddningstjänsten SkåneNordväst för att tillhandahålla en tjänsteman i beredskap. Personen är larmmottagare framförallt på kvällar/nätter och helger och kommer att kontakta olika funktioner i kommunen när så krävs. Enligt avtalet ska kommunen leverera vilka funktioner som ska kunna ta emot larm från TIB.
- Alla anställda i kommunen, som gör iakttagelser som tyder på en samhällsstörning eller en extraordinär händelse ägt rum, är skyldig att rapportera till närmaste chef och vid behov larma 112. Närmsta chefen rapporterar vidare så informationen når kommunchefen.

OMFALL

Det är viktigt att krisledningsnämnden och dess stab har beredskap för omfall, det vill säga en annan händelseutveckling än den mest sannolika. Omfallet kan bygga på olika variabler: händelsens varaktighet, skadornas omfattning, tidsåtgång för reparation och hur allmänheten berörs.

En eller flera personer avdelas för att fristående från det löpande stabsarbetet göra en översiktlig planering för några alternativ med en svårare händelseutveckling än den krisledningsnämnden arbetar med.

Omfallsplaneringen bör omfatta till exempel behov av politiska beslut, resurser, uthållighet, samverkan och kommunikation till allmänheten.

7 KRISKOMMUNIKATION

Som kommun har vi en skyldighet enligt lagen om extraordinära händelser att kommunicera och samordna information till allmänheten. Alla samhällsstörningar och extraordinära händelser är olika och kriskommunikationen styrs av den specifika händelsen. Både bristande kommunikation och för mycket kommunikation vid en kris kan leda till missförstånd, ryktesspridning och till att kommunens varumärke och förtroende skadas. Oavsett om det är en störning som berör många människor eller en händelse som avviker från det normala och berör färre människor så är kommunens ståndpunkt att kommunicera med berörd målgrupp. Med genomtänkt kriskommunikation tar vi kontroll över hur omvärlden uppfattar Höganäs kommuns varumärke under en tuff situation samtidigt som vi finns tillgängliga och tar ansvar i samhället. Denna plan ger stöd och anger riktning för kommunens fem kriskommunikationsprinciper.

Höganäs fem kriskommunikationsprinciper:

Alltid målgruppsanpassad

De som berörs av händelsen ska få information. Är det få som berörs är det få som får information, är det en stor grupp människor som berörs så är det en stor grupp som får information. Medarbetare, elever, föräldrar, övriga invånare, företagare, föreningar och besökare som vistas på platsen är viktiga målgrupper för kommunens verksamheter. I vissa situationer är även andra myndigheter inblandade och kan vara en viktig målgrupp att samverka med för att se till att kommunikationen blir samstämmig.

Kanal efter val

Huvudkanalen för att nå den breda allmänheten i en större kris är kommunens hemsida. För personalen är intranätet huvudkanalen. Vid händelser som avviker från det normala så är ett muntligt möte att föredra då det bjuder in till dialog och kan avväpna spekulationer och följdfrågor. Digital kommunikation direkt till berörda personer i enlighet med kommunens kommunikationskarta görs alltid. Om våra digitala kanaler inte fungerar bemannas kommunens trygghetsplatser, här kan externkommunikation ske muntligt men också i skriven form på informationsblad. Den interna kommunikationen med medarbetarna sker genom att frigjord personal agerar ”löpare” och tar sig runt fysiskt med informationsblad i verksamheterna.

Korrekt och relevant

Vi informerar bara om det vi vet stämmer och det som är vår skyldighet som kommun att informera om. Det innebär att vi håller oss inom våra myndighetsgränser; om våra verksamheter påverkas eller om platsens säkerhet är hotad kommunicerar vi. Vi undviker att spekulera och svarar inte om vi inte vet fakta, vi säger istället att vi återkommer så snart vi har mer information. Vi hänvisar alltid till rätt instans, är det en annan myndighet som har ett ansvar i krisen säger vi det, vi uttalar oss inte åt andra utan håller oss alltid inom vårt kommunala ansvarsområde. Att skydda sekretess, enskilda ärenden och personuppgifter är en självklarhet även under en krissituation.

Tillgänglig och tydlig

Ett krisförlopp förutsätter ofta öppen och snabb kommunikation för att undvika ryktesspridning och spekulationer. Vi säger det vi kan säga och vi berättar vad vi gör för att skapa kontroll i situationen. Det är viktigt att vår kommunikation känns förtroendeingivande, är skriven på lätt svenska och enkel att ta till sig för alla målgrupper. Enkel och tydlig kommunikation minskar utrymmet för tolkningar och missförstånd. Vi är alltid tillgängliga för frågor från både media och andra målgrupper.

Empatisk och stöttande

Vi är en myndighet och tilltron till oss ska vara hög, genom att vara saklig, empatisk och ha vår arbetsroll och profession i fokus uppfattas vi som professionella. Vi tar hänsyn till människors oro och visar stor förståelse för hur andra uppfattar situationen. Vi har den vi möter i fokus, är stödjande, personliga och berättar och tipsar om stöd i krishantering som går att få, både från den kommunala verksamheten men också från andra instanser.

8 LEDNINGSPLATSER

För att driva kommunen i en samhällsstörning eller en extraordinär händelse finns det förutbestämda ledningsplatser med utrustning för ledning och samverkan. Dessa platser är kända för krisledningsorganisationen,

9 HÖJD BEREDSKAP

För att stärka landets försvarsförmåga kan beredskapen höjas. Höjd beredskap är antingen skärpt beredskap eller högsta beredskap.

Vid höjd beredskap kan delar av eller hela totalförsvaret mobiliseras. Om Sverige är i krigsfara eller om det råder sådana utomordentliga förhållanden som är orsakade av att det är krig utanför Sveriges gränser, får regeringen besluta om skärpt eller högsta beredskap. Om Sverige är i krig råder högsta beredskap.

Ledningsplanen för Höganäs kommun ska efter viss komplettering under den så kallad anpassningsperioden kunna användas vid höjd beredskap och krig. Kompletteringen sker i en plan för höjd beredskap.

Under höjd beredskap ansvarar kommunstyrelsen för ledningen av den del av det civila försvaret som kommunen ska bedriva.

10 AVVECKLING OCH UTVÄRDERING

Utgångspunkten för krisledningsnämndens ikraftträdande är tidsaspekten. När någon tidspress inte längre föreligger och så snart den ordinarie organisationen har förutsättningar att leda verksamheten, ska kommunen återgå till normala verksamhetsformer. Krisledningsnämnden måste alltid fatta ett formellt beslut om avveckling. Ett beslut om att krisledningsnämndens verksamhet ska upphöra kan även fattas av fullmäktige.

När det formella beslutet är fattat, har stabschefen ansvaret för att avvecklingen genomförs. Avvecklingsarbetet inbegriper dels den fysiska avvecklingen av ledningsplatsen, dels att alla berörda får besked om att ledningsorganisationen är avvecklad. De berörda är, förutom de kommunala förvaltningarna och kommunens växel, till exempel Länsstyrelsen och andra samverkande myndigheter samt media.

Utvärdering

Utvärderingen av händelsen bör påbörjas så snart som möjligt efter det att kommunen återgått till normal verksamhet. En eller flera personer utses att ansvara för utvärderingens genomförande.

I utvärderingsarbetet bör allt material i form av till exempel dokument och anteckningar samlas in och katalogiseras. Personal som deltagit i ledningsarbetet bör intervjuas och samverkande myndigheters och organisationers synpunkter på det genomförda arbetet

inhämtas. Med stöd av de insamlade uppgifterna görs en analys av arbetet, som kan resultera i förslag på revideringar i organisation och planer. Analysen med slutsatser och förslag på förändringar föreläggs kommunstyrelsen, som beslutar om åtgärder. Utvärderingen delges andra berörda parter

